

Aan de hand van praktijkvoorbeelden schrijven drie dierenartsen over ziekten in de melkveehouderij. Dierenarts Toon Meesters uit Roosendaal, Jef Laureyns, verbonden aan de Universiteit Gent (en dierenarts te Merelbeke) en Jan Dijkhuizen, werkzaam bij de Graafschap dierenartsen te Vorden, wisselen elkaar af bij een beschrijving van ziektebeeld tot behandeling.

Slag in de baarmoeder vertraagt het geboorteprocés van het kalf

Tijdig opvoelen helpt

Na het telefoontje met verzoek om assistentie bij een mogelijke verlossing reed ik gelijk naar het bedrijf toe. Uit het telefoongesprek bleek dat de koe al een dag met de staart wat naar achter rondliep, maar niet echt stond te persen. De koe was al vier dagen over tijd.

Volgens de veehouder had ze de avond ervoor wel wat naar haar buik getrapt. Ze had daarna gewoon gevreten, dus had hij besloten nog even af te wachten. Vanmorgen vrat ze niet en kwam ze wat moeizaam overeind, dus had de koe voor de zekerheid een melkziekte-infuus gekregen. Dat kon toch nooit kwaad, veronderstelde de melkveehouder.

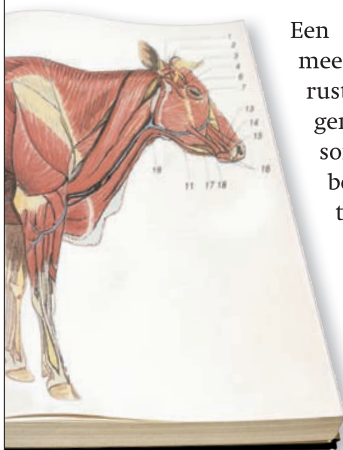
De koe in het grote strohok stond inderdaad met de staart wat naar achter. Na het schoonmaken van de achterhand voorzag ik mijn hand van een flinke dot glijmiddel en voelde ik het dier voorzichtig op. De geboorteweg was nauw en zo'n 50 centimeter diep kon ik op de bodem ervan duidelijk een scheeflopende wrong voelen. Het was alsof er een spierbundel ter grootte van een varkenshaasje in de bodem van de geboorteweg zat. Daarachter voelde ik de kop en de twee pootjes van het nog ongebooren kalf.

De wrong in de bodem van de geboorteweg is hét kenmerk van een slag in de baarmoeder. Ik liet de veehouder deze typische wrong in de geboorteweg voelen, zodat hij het een volgende keer zelf zou herkennen.

Na enkele vergeefse pogingen kon ik met een ferme zwaai aan de kop en schouder van het kalf de baarmoeder teruggedraaid krijgen. Na het oprekken van de cervix van de koe konden we het nog levende vaarskalfje redelijk snel ter wereld brengen.

De encyclopedie **Torsio uteri**

Een slag in de baarmoeder ontstaat meestal vlak voor het afkalven. Onrust van de koe met daarbij veel liggen en opstaan in combinatie met soms heftig bewegen van het ongebooren kalf vergroten de kans op een torsio. Ook de bouw van de moderne melkkoe, smal en hoog met een diepe buik, en de anatomie van de baarmoeder van de hoogdrachtige koe, waardoor deze een beetje 'topzwaar' wordt, zorgen ervoor dat een slag in de baarmoeder nogal eens de

oorzaak is van een niet vorderende geboorte. De symptomen zijn vaak vaag: de staart staat wat naar achter, soms trapt de koe naar de buik en af en toe perst ze een beetje. De veehouder denkt vaak dat de geboorte niet doorzet omdat de koe een calciumtekort (melkziekte) heeft, terwijl het om een slag in de baarmoeder gaat. De levenskansen van het kalf dalen naarmate deze situatie langer duurt door het steeds groter wordende zuurstoftekort en de strakker wordende baarmoeder.

Het tijdig opvoelen van een koe waarbij het afkalven niet doorzet, kan nooit kwaad en kan veel problemen voorkomen. Speciaal letten op een mogelijke wrong in de bodem van de geboorteweg als je elleboogdiep voelt, zorgt ervoor dat de diagnose 'slag in de baarmoeder' op tijd gesteld wordt.